

SAMEN ZORG DRAGEN VOOR DE HAVEN

Opdat de havenontwikkeling niet in het gedrang zou komen, wordt er rond het havengebied een kraal van natuurkerngebieden gecreëerd. Met de aanleg en het beheer van deze natuurgebieden streeft de Vlaamse overheid, daarin ondersteund door Maatschappij Linkerscheldeoever en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, naar een gunstige staat van instandhouding van de beschermde vogelsoorten en habitats in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (VRL) en Habitatrichtlijn (HRL). Daarnaast worden er binnen het havengebied acties uit het SBP Antwerpse Haven uitgevoerd voor planten en diersoorten die voor hun voortbestaan afhankelijk zijn van leefgebieden die specifiek zijn voor de haven. Die acties vinden plaats

in gebieden die onderdeel zijn van het netwerk van ecologische infrastructuur (EIN). Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, Maatschappij Linkerscheldeoever en vzw Natuurpunt werken sinds 2000 aan de uitbouw van dit netwerk. De doelstelling om 5 procent van het Antwerpse zeehavengebied te vrijwaren voor de uitbouw van dit netwerk krijgt via de uitvoering van het SBP Antwerpse Haven nu een concrete invulling. Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen neemt als gebiedsbeheerder de publieke taak op zich van coördinator en zorgt voor een correcte en tijdige uitvoering van de afgesproken acties uit het SBP binnen dit ecologisch netwerk.

HET SOORTENBESCHERMINGSPROGRAMMA ANTWERPSE HAVEN

• is het eerste gebiedsgericht programma dat per ministerieel besluit op 23 mei 2014 werd goedgekeurd door de Vlaamse minister van Leefmilieu. Het ministerieel besluit trad op 1 juni 2014 in werking en geldt voor 5 jaar.

• vindt zijn rechtsgrond in artikel 27, §1, tweede lid, van het Soortenbesluit dat sinds 15 mei 2009 in Vlaanderen van kracht is. Dit besluit bevat verbodsbepalingen en een lijst met alle beschermde soorten in Vlaanderen. Vele in de haven voorkomende soorten staan op deze lijst, enkele beschermde soorten komen bovendien uitsluitend voor in het havengebied.

• is een bundeling van acties voor de ontwikkeling en de instandhouding van paraplu-soorten en hun meelifers. Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen heeft zich in een overeenkomst met de Vlaamse overheid geëngageerd om borg te staan voor de uitvoering van de acties. Voor al je vragen kan je contact opnemen met het Havenbedrijf via soortenbeschermingsprogramma@portofantwerp.com of via +32 3 229 73 88.

• creëert een kader voor het bekomen van afwijkingen op de verbodsbepalingen van het Soortenbesluit. Voor het Antwerpse havengebied is er een formulier voor zulke afwijkingsaanvraag opgemaakt. Dit formulier kan worden gedownload via www.natuurenbos.be/SBPantwerpsehaven. Via deze link kan je overigens het hele programma downloaden.

GEMEENTELIJK HAVENBEDRIJF ANTWERPEN

Entrepotkaai 1 - 2000 Antwerpen
België
T +32 3 205 20 11 - F +32 3 205 20 28
Info@portofantwerp.com
www.portofantwerp.com

De haven leeft!

Natuur en havenontwikkeling gaan hand in hand dankzij het Soortenbeschermingsprogramma.

ECOLOGIE EN ECONOMIE IN HARMONIE

De haven van Antwerpen is een knooppunt in de globale supply chain en de thuishaven van de grootste geïntegreerde petrochemische cluster in Europa. Niet alleen de economische activiteiten, maar ook de fauna en flora groeit en bloeit in de haven met maar liefst 90 beschermde soorten. Een belangrijk aantal hiervan zijn bovendien havenspecifiek: ze zijn voor hun voortbestaan in Vlaanderen afhankelijk van leefgebieden die typisch zijn voor het havengebied (o.a. schaars begroeide zandgronden, rietmoerassen). Maar hoe laat je bescherming van bedreigde soorten samengaan met drukke economische activiteiten? Hoe bescherm je de fauna en flora zonder de verdere ontplooiing van havenactiviteiten te beknotten?

Het Soortenbeschermingsprogramma (SBP) Antwerpse Haven geeft daarop een duurzaam antwoord. Dit gebiedsgericht programma, dat het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen in samenwerking met het Agentschap voor Natuur en Bos, Maatschappij Linkerscheldeoever, vzw Natuurpunt, Voka-Kamer van Koophandel Antwerpen-Waasland heeft opgesteld, geeft invulling aan het besluit van de Vlaamse regering van 15 mei 2009 met betrekking tot soortenbescherming en -beheer en biedt de bedrijven in de Antwerpse haven maximale **rechtszekerheid**. De hele havengemeenschap kan zich op deze manier engageren voor het harmonieus samengaan van economie, natuur en mens.

HET SBP, VAN GIERZWALUW TOT BRUIN BLAUWTJE

Het Soortenbeschermingsprogramma Antwerpse Haven (SBP) is een bundeling van individuele soortenbeschermingsprogramma's die zich in de eerste plaats toespitsen op de duurzame instandhouding van 14 beschermde soorten in het havengebied. Het gaat om de ruststreeppad, de gierzwaluw, de oeverzwaluw, de huiszwaluw, de slechtvalk, de visdief, de zwartkopmeeuw, de blauwborst, de bruine kiekendief, de moeraswespenorchis, de groenknolorchis, het wit bosvogeltje, het bruin blauwtje en de meervleermuis. Deze 14 soorten werden geselecteerd uit de ruimere groep van 90 beschermde soorten omdat de behoudsmaatregelen voor deze soorten meteen ook de instandhouding van de overige 76 beschermde soorten afdekken. We noemen ze ook paraplu-soorten. De andere soorten liften als het ware mee met de paraplu-soorten, daarom spreken we ook van meelifers of meelifende soorten.

Gespot in de haven

Het SBP Antwerpse Haven waakt met gebundelde acties over de ontwikkeling en de instandhouding van de 14 paraplusoorten en hun meelifters. Heb je een van de paraplusoorten of meelifters op je bedrijfsterrein gespot? Met behulp van deze flowchart zie je of je een afwijking moet aanvragen die je kan toelaten om je economische activiteiten verder te zetten rekening houdend met de beschermde fauna en flora. Het Agentschap voor Natuur en Bos kan binnen het havengebied immers afwijkingen op de verbodsbepalingen van het Soortenbesluit toestaan. Conform het Soortenbesluit kunnen afwijkingen afzonderlijk worden aangevraagd of geïntegreerd in vergunningsaanvragen.

SLECHTVALK *FALCO PEREGRINUS*

MEELIFTERS geen

HABITAT
Gebouwen en droge infrastructuur

LOCATIE
Broedt in het havengebied in nestkasten opgehangen aan silo's, torens of hogere gebouwen van minstens 60 meter hoog

VISDIEF *STERNA HIRUNDO*

MEELIFTERS
O.a. bergend, bontbekplevier, kluut, scholekster, strandplevier, bastaardzandlooplever, ...

HABITAT
Pioniersvegetatie type II (opgespoten terrein met zeer ijle begroeiing)

LOCATIE
Broedt in het havengebied op kale zandige terreinen of kort begaaude graslanden, steeds in de buurt van open water

MOERASWESPENORCHIS *EPIACTIS PALUSTRIS*

MEELIFTERS
O.a. fraai duizendguldenkruid, bosspitsmuis, rietorchis, vleeskleurige orchis, graspieper, grutto, tureluur, ...

HABITAT
Natte graslanden en depressies in opgespoten terreinen

LOCATIE
Groeit in het havengebied in leidingenstroken en (spoor)wegbermen met een zekere vochtigheidsgraad, op vochtige en met gras begroeide braakliggende terreinen

BRUINE KIEKENDIEF *CIRCUS AERUGINOSUS*

MEELIFTERS
O.a. roerdomp, woudaap, baardmannetje, snor, tafeleend, kraakend, kuifeend, slobbeend, lepelaar, dodaars, geoorde fuut, rietgors, gewone pad, zuidelijke heidelibel, ...

HABITAT
Riet en moeras, eutroof water en diepe waterplassen

LOCATIE
Komt in het havengebied voornamelijk voor in gebieden, waar zowel rietvelden (als broedgebied) als braakliggende terreinen (als foerageergebied) aanwezig zijn

GIERZWALUW *APUS APUS*

MEELIFTERS geen

HABITAT
Gebouwen en droge infrastructuur

LOCATIE
Broedt in het havengebied aan oude opslagloodsen en ingebouwde nestkasten in nieuwe loodsen

RUGSTREEPPAD *EPIDALEA CALAMITA*

MEELIFTERS geen

HABITAT
Droge graslanden en ruigtes, pioniersvegetatie type II

LOCATIE
Broedt in het havengebied op open, opgespoten terreinen met natte depressies zonder vegetatie en rjsporen waarin water blijft staan

ZWARTKOPMEEUW *ICHTHYAETUS MELANOCEPHLUS*

MEELIFTERS
kokmeeuw, stormmeeuw

HABITAT
Pioniersvegetatie type II (opgespoten terrein met zeer ijle begroeiing)

LOCATIE
Broedt in het havengebied op opgespoten zandige terreinen met ijle begroeiing, op schraal begroeide eilandjes in grote waterplassen

HUISZWALUW *DELICHON URBICA*

MEELIFTERS geen

HABITAT
Gebouwen en droge infrastructuur

LOCATIE
Broedt in het havengebied aan fabrieksgebouwen en opslagtanks

GROENKNOLORCHIS *LIPARIS LOESELII*

MEELIFTERS
O.a. fraai duizendguldenkruid, vleeskleurige orchis, rietorchis, ...

HABITAT
Natte graslanden en depressies in opgespoten terreinen

LOCATIE
Bloeit in het havengebied in niet te dicht begroeide, natte laagtes op opgespoten terreinen. De groeiplaats staat gedurende de winterperiode en een groot deel van het voorjaar onder water

WIT BOSVOGELTJE *CEPHALANTHERA LONGIFOLIA*

MEELIFTERS
bosorchis, gekraagde roodstaart, zomertortel, bunzing, hemelijn, wezel

HABITAT
Struweel en bos op kalkhoudend (zandig) substraat

LOCATIE
Groeit in het havengebied op opgespoten, kalkhoudende grond aan de rand van kleine bosjes

BLAUWBORST *LUSCINIA SVECICA*

MEELIFTERS
O.a. roerdomp, woudaap, baardmannetje, snor, tafeleend, kraakend, kuifeend, slobbeend, lepelaar, dodaars, geoorde fuut, rietgors, bruine kikker, zuidelijke heidelibel, ...

HABITAT
Riet en moeras, eutroof water en diepe waterplassen

LOCATIE
Broedt in het havengebied in zowel kleinere als wat grotere rietvelden en rietkragen nabij water

OEVERZWALUW *RIPARIA RIPARIA*

MEELIFTERS geen

HABITAT
Pioniersvegetatie type II (opgespoten terrein met zeer ijle begroeiing)

LOCATIE
Broedt in het havengebied in zanddepots met steile wanden en op bouwervven wanneer de bouwput steile zandige wanden heeft; soms ook in betonnen wanden met gaten

BRUIN BLAUWTJE *ARICIA AGESTIS*

MEELIFTERS
O.a. bijenorchis, blauwvleugelsprinkhaan, echt duizendguldenkruid, hondskruid, patrijs, veldleeuwerik, levendbarende hagedis, ...

HABITAT
Droge graslanden en ruigtes

LOCATIE
Vliegt in het havengebied op droge, bloemrijke, schrale wegbermen, dijken en graslanden

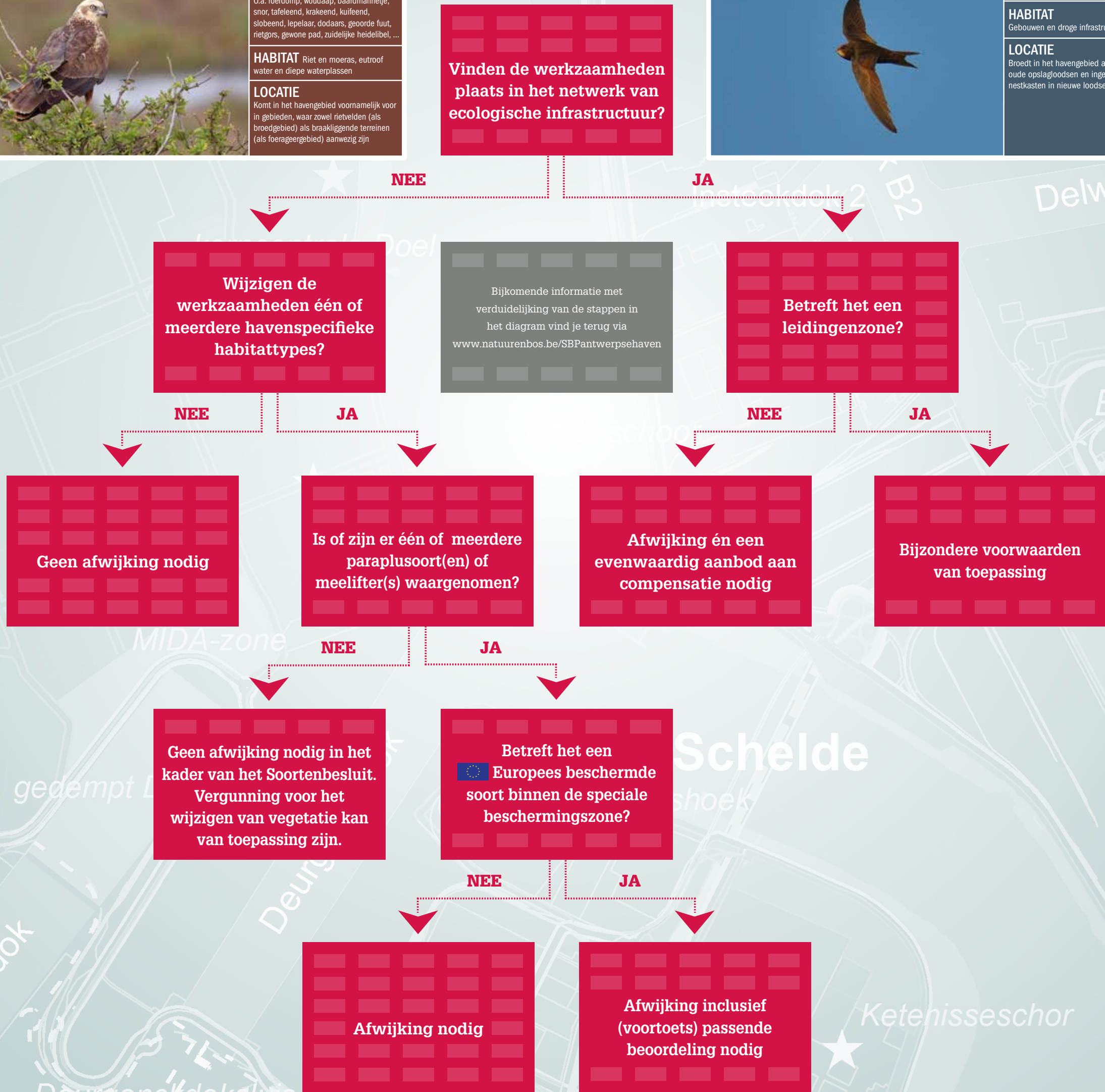

MEERVLEERMUIS *MYOTIS DASYNCEME*

MEELIFTERS
O.a. ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, franjesbaard, laatzieger, watervleermuis, krabbencheer, bittervorm, kleine modderkruijer, ...

HABITAT
Eutroof water en diepe waterplassen (natte infrastructuur)

LOCATIE
Waargenomen in het havengebied boven open wateren en graslanden; vliegroules langs kanalen en beken met begeleidende bomenrijen

Voor afwijkingsaanvragen binnen het Antwerpse havengebied is een specifiek formulier ontwikkeld dat je kan downloaden via www.natuurenbos.be/SBPantwerpsehaven. Het Havenbedrijf geeft graag bijkomende toelichting of ondersteuning. Hiervoor kan je contact opnemen via soortenbeschermingsprogramma@portofantwerp.com of via +32 3 229 73 88. Een afwijking die wordt aangevraagd in het kader van het Soortenbesluit vervangt niet de verplichtingen uit andere natuurwetgeving zoals de opmaak van een passende beoordeling of de aanvraag van een vergunning voor het wijzigen van bepaalde vegetatietypes of kleine landschapselementen in het kader van het Natuurdecreet en haar uitvoeringsbesluiten. Neem voor meer informatie hierover contact op met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Voor Oost-Vlaanderen via +32 9 276 20 00 en voor Antwerpen via +32 3 224 62 62.